

Desatero Božích přikázání – XXVIII.
Přikázání lásky
Miluj Boha nadevšechno a bližního jako sebe I.

Farní dopis č. 211 – duben 2021

Milí farníci a poutníci.

Prožili jsme požehnaný čas Velikonoc - velikonočního tridua a slavnosti Zmrtvýchvstání Páně. Můžeme děkovat za tento čas milosti, Bohem nám darovaný. Za pokojné prožití těchto svátků. Zvláště nyní, když život každého z nás je ovlivněn mnoha různými omezeními spojenými se současnou pandemií. Bůh ale ve své lásce k nám pokračuje a dává nám o sobě „vědět“. A my tak mohli zakusit nový dotyk Boží lásky a milosti a být tak posíleni ve své víře, důvěře i lásce k Bohu i bližnímu.

Současná doba pandemie i přes všechny obtíže, které na jedné straně přináší do našeho každodenního života, nám na straně druhé také pomáhá odhalit, jak je na tom naše srdce. K čemu jsme svým srdcem doopravdy přilnuli? Čeho je naše srdce plné? Jak nám Ježíš říká v evangeliu: „Kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.“ Proto budme bdělí na stráží svého srdce a pozorní k tomu, co do svého srdce pustíme.

Ze života sv. Antonína z Padovy je znám jistý příběh.

Když byl pohřbíván jeden boháč, který přišel k velkému majetku díky lichvě, sv. Antonín prohlásil, že jeho srdce není v rakvi, ale ve skříni, kde měl lichvář uložené zlaté mince. Jaký byl údiv lidí, když pak otevřeli skříň s penězi a skutečně tam našli lichvářovo srdce.

Lichvář si zvolil za svůj poklad zlato, ale když přišla jeho poslední hodina, nezachránilo ho to. Pro jiného může být jeho pokladem zase něco jiného např.: zdraví, tělesná zdatnost a síla, ale jak víme, roky běží a dříve nebo později přijde stáří, nemoci a tělesná slabost. A z pokladu síly a zdatnosti nakonec toho moc nezbyde. Nebo podobně např.: i domnělý poklad našeho srdce spočívající ve vlastní slávě s přibývajícím léty postupně rovněž pomine a my nakonec zůstaneme zapomenuti.

Tak bychom mohli pokračovat mnoha dalšími příklady. Znova bychom ale docházeli ke stejnému závěru, že nic z toho není schopno zajistit lidskému srdci trvalé štěstí, radost, pokoj a smysl, po kterém tak silně toužíme. Podobně to platí i o věcech dobrých a člověku prospěšných. Že i zde nakonec nějak docházíme k poznání, že nám nestačí. Vždycky tak u věcí tohoto světa docházíme k nějakému limitu a zklamání.

K jakému pokladu tedy přilnout srdcem, aby náš život byl v bezpečí, aby měl otevřenou perspektivu šťastné věčnosti? Celá zeměkoule za celé své dějiny nezná jiného hrdinu, který by překonal nepřekonatelný „limit“ smrti, než je Ježíš. A nepřekonal ho tak, aby nám pyšně ukazoval, jaký je „borec“ a my na něho vůbec nemáme... Naopak, pokorně a s láskou vstoupil do naší smrti, vzal na sebe naše prokletí hříchů a přinesl nám ospravedlnění a zmrtvýchvstání. Nikdo jiný nevezal na sebe náš dluh hříchů, nikdo jiný za nás nepoložil život a nikdo jiný nám nepřinesl zmrtvýchvstání k šťastné věčnosti. On je ten poklad, u něhož má setrávat naše srdce. Když všechno jiné zklame, on bude stát u nás a bude nám otevírat novou cestu, i kdybychom už leželi v hrobě. On je Příklad, který své přátele nikdy neopouští, ale naopak připravuje jim místo ve svém království.

Zbývá tedy otázka, zda my jsme jeho přátelé a zda jsme ho neopustili. Odpovězme si každý upřímně na otázku, kde je můj poklad, a hned budeme vědět, jak to s naším přátelstvím je. Pokud zjistíme, že čestné první místo v našem srdci zaujímá něco jiného než náš Příklad – Spasitel, zdroj a cíl života, předložme mu to v modlitbě, aby nás uschovil vidět věci v pravém světle a dal nám sílu opouštět to, co pomíjí, a přimknout se k tomu, co je trvalé. Každý den můžeme začít pozváním Ježíše do svého života: „Ježíši, který jsi zvítězil nad smrtí a který mi dáš život dnešní den, zvu Tě do mého života. Veď mě, abych den prožil tak, aby byl oslavou mého Stvořitele a byl

k prospěchu mému bližnímu.“

Tak se dostáváme k lásce. Ta je pro nás nezbytná ve vztahu k bližnímu, abychom milovali i Boha a radostně zachovali i Boží přikázání.

Když si blíže všimneme „druhé desky“ Desatera – 4.-10. přikázání – týkají se nejen našich mezilidských vztahů, ale i nás samotných. Tato přikázání jsou spíše zákazy. Jsou položena negativně: ne-zabiješ, ne-sesmilníš, ne-pokradeš, ne-promluvíš, ne-požádáš. My lidé často ale nebýváme nadšeni pouhými zákazy. Víme, jaké potíže to dělá některým řidičům na silnici. Rád by si někdy zkrátil cestu a zrovna je tam zákaz. Nikdo zde není, tak pojedu! Proto je lepší snažit se tato Boží přikázání – či zákazy – vnímat pozitivně, kladně. Jako dobré rady Nebeského Otce, který si přeje, abychom se jimi řídili a tak prožívali šťastné a dobré vztahy v opravdové vzájemné lásce s Ním i mezi sebou navzájem. Jak to hezky vyjádřil sv. Augustin: „Miluj a dělej, co chceš“.

Podobně píše i sv. Pavel v listě Římanům (13,8): „Nebudte nikomu nic dlužní – jen jednu věc: že máte jeden druhému projevovat lásku. Kdo druhého miluje, vyplnil zákon: „Vždyť přikázání „nebudeš cizoložit, nebudeš zabíjet, nebudeš krást, nebudeš žádostiv a je-li ještě nějaké jiné přikázání, všechna jsou shrnuta v tomto jednom: Miluj svého bližního, jako sám sebe. Láska bližnímu neubližuje. Naplnění zákona je tedy láska.“

Sv. Jan v 1. listě (4,19) jde ještě dál: „My milujeme, protože on napřed miloval nás. Říká-li kdo ‘miluji Boha’, ale přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo totiž nemiluje svého bratra, kterého vidí, jak může milovat Boha, kterého nevidí? A toto on nám přikázal: aby ten, kdo miluje Boha, miloval i svého bratra.“

A nemůžeme pominout ani slovo našeho Pána, které řekl jako svou závěť učedníkům při poslední večeři: „Dávám vám nové přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás. Potom všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li milovat jeden druhého.“ (Jan 13,34) O prvních křesťanech říkávali jejich současníci pohané: „Hleďte, jak se milují.“ To bylo jejich poznávací znamení: láska k lidem i láska k nepřátelům. Neproklínali, nenadávali, ale odpouštěli. Mohli bychom se s nimi srovnávat my křesťané dnešní doby?

S požehnáním pro všechny...

P. Stanislav Váša

Desatero Božích přikázání – XXIX.

Přikázání lásky

Miluj Boha nadevšechno a bližního jako sebe II.

Farní dopis č. 212 – květen 2021

Milí farníci a poutníci.

Jaro je v plném „proudu“ a zároveň je tu i měsíc květen zasvěcený úctě k Panně Marii. Díky pravidelným poutím 1. sobot v naší farnosti tak můžeme – hned první den – do nového kalendářního měsíce vstoupit slavením poutní mše svaté a na přímluvu Panny Marie si vyprosit Boží požehnání, ochranu i posilu a vše, co v dalším období, které máme před sebou, budeme potřebovat.

V tomto měsíci také slavíme památku Panny Marie, prostřednice všech milostí (8. května). Církev slavením této liturgické památky vyznává víru, že nám Panna Maria může vyprosit a skutečně také vyprošuje všechny milosti, které potřebujeme, abychom svůj život zde na zemi prožili s Bohem a také k Němu na konci svého životního putování došli.

Panně Marii a její přímluvě tedy svěřujeme všechny své záležitosti duchovní i hmotné a především prosbu o lásku k Bohu i bližnímu. O ní jsme hovořili už v minulém „dopise“: „Miluj Pána svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí a svého

bližního jako sebe samého.“ (srov. Mt 22,37-39).

Nejvýmluvnější a nezastupitelný příklad opravdové lásky k bližnímu nám dává sám Ježíš Kristus: žádný člověk mu není lhostejný, pro každého má slovo uzdravení, odpuštění, pozvednutí, ukazuje i lásku k nepřátelům, nemstí se jim, odpouští a modlí se za ně. Při poslední večeři to Ježíš vyjádřil slovy: „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste se milovali, jak jsem já miloval vás...“

Ježíšův příklad a láska k bližnímu je tak pro věřícího křesťana „hnacím motorem“, kterým je stále povzbuzován k vytrvalosti v konání dobra a skutkům lásky ke všem, ale také posilou k zachovávaní všech přikázání Desatera. Věřící člověk, který opravdu miluje druhé, pak nikdy nevztáhne ruku na svého bližního, taková matka nikdy nevztáhne ruku na své nenarozené dítě, ale spíše za ně dá svůj život. Takový člověk nebude svádět druhého k nestydatosti, nevztáhne ruku po cizím majetku, zadrží svůj jazyk před lží, křivým svědectvím a pomluvou... Takto snadněji porozumíme i slovům sv. Augustina: „Miluj a dělej, co chceš.“ Opravdová láska nám totiž nedovolí hřešit a způsobí, že Boží přikázání – zákazy nám nebudou těžké.

Ovšem nestačí jen o lásce mluvit. „Nemilujme slovem, jazykem, ale skutkem,“ napomíná apoštol. Láska musí mít konkrétní podobu. Je nám jistě dobře známá řeč Páně o posledním soudu: „Byl jsem hladový a nedali jste mi jíst, měl jsem žízeň a nedali jste mi napít. Co jste neučinili jednomu z mých bratří, ani mně jste neučinili.“

Proto katechismus vypočítává sedm skutků tělesného - tedy hmotného - milosrdenství a sedm skutků duchovního milosrdenství. Jak velká je to škála možností, kdy naše láska k lidem může dostat konkrétní podobu, kdy tato láska odvrací od zlého, kdy svět může poznat, že nevěříme nadarmo.

Tak si k povzbuzení můžeme připomenout několik velikánů opravdové lásky k bližnímu. Třeba takový sv. Vincenc z Pauly – sám měl jen to nejnutnější a všechen čas a snahu obětoval sirotkům a lidem nejchudším. Sv. Maxmilián Kolbe nabízí svůj život za spoluvězně, Damián de Veuster jde jako první mezi malomocné, aby jim ulehčil život, sdílí s nimi jejich utrpení a nakonec i umírá. Nebo např. Matka Tereza nechá celkem příjemného života v klášteře a jde na ulici, aby sbírala odložená nemluvnata a umírající staré lidi, neúnavně cestuje po světě, aby lidem mluvila do svědomí. Jistě bychom našli celou řadu dalších, o kterých se nemluví, ale kteří skutečně milují Krista ve svých bližních.

Ale to není vše. Ježíš nás v evangeliu zve i k lásce k nepřátelům. V horském kázání říká: „Neboť milujete-li jen ty, kdo milují vás, jakou budete mít odměnu? Copak to nedělají i celníci? A pozdravujete-li jenom své bratry, co tím konáte zvláštního? Copak to nedělají i pohané?“ (Mt 5,46)

Ano i tenhle požadavek na nás klade Pán Ježíš: milovat i ty, kteří nám ublížili, kteří stojí proti nám, ty kteří jsou nepřáteli Kristova kříže a církve. Podle Ježíšových slov i ty máme zahrnout do své lásky, protože i Bůh dokud jsou na zemi, je miluje a dává jim možnost obrácení. I zde nám Pán Ježíš jde příkladem: „Dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují.“ Ježíš sám se svým nepřátelům nemstil, varoval je, a dával jim čas. Až nakonec jsme svědky Ježíšova odpuštění na kříži, kdy prosí Nebeského Otce: „*Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.*“ (Lk 23,34). Při jiné příležitosti – v podobenství o nemilosrdném služebníkově – nás Ježíš varuje: „*Jestliže vy neodpustíte jeden každý svému bratru, Bůh neodpustí ani vám.*“

Tak jsme pozváni ke vzájemnému odpuštění. Abychom druhým odpouštěli a také za odpuštění prosili. V jednom z minulých let při příležitosti dne modliteb za mír dal sv. Otec heslo: „Nabídní odpuštění – získáš mír.“ Kolika konfliktům v manželství, mezi sousedy, ale i mezi národy by se předešlo, kdybychom byli pohotoví odpouštět. Kdybychom dokázali uznat svoji vinu a prosit za odpuštění. Jestliže totiž nejsme ochotní odpustit těm, kteří nám ukřivdili, nám ublížili, pak se v modlitbě Otce náš, modlíme marně: „Odpusť nám naše viny...“

Snad proto nám také sv. Pavel připomíná: „Lační-li tvůj nepřítel, dej mu najíst a žízní-li, dej mu napít. Nenech se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.“ (Řím 12,21) Naše odpuštění však nevyklučuje objektivní hledání pravdy a spravedlnosti – naopak pravdivé poznání a odhalení křivdy může dopomoci k plnějšimu odpuštění. A nemohli bychom ani dobře stát zde před oltářem, kdyby v našem srdci hořela zášť a nenávisť vůči nepřátelům. „*Přinášíš-li svůj dar k oltáři a tam se rozpomeněš, že bratr tvůj má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejdříve smířit se svým bratrem*“, nám opět připomíná Pán v horském kázání. (Mt 5,23-24)

Tak bychom mohli pokračovat ještě dále. Kéž bychom pochopili, že bez lásky nejsme ničím a že jen opravdová a nezištná láska nám dá sílu, abychom vytrvali na cestě Božích přikázání, která nám pak nebudou těžká.

S požehnáním pro všechny...

P. Stanislav Váša

Desatero Božích přikázání – XXX.

5. přikázání

Úcta k životu a zdraví člověka

Farní dopis č. 213 – červen 2021

Milí farníci a poutníci.

Je tu opět nový kalendářní měsíc a s ním i pouť 1. soboty spolu s „farním dopisem“. Můžeme tak pokračovat i v našem povídání o Desateru Božích přikázání, kdy se konkrétně věnujeme 5. přikázání.

Žádné přikázání Desatera nevypadá tak samozřejmě, jako právě slova Hospodinova z knihy Exodus „Nezabiješ“. Uznávají je spolu s „nepokradeš“ i ti, kteří často ostatní přikázání neberou příliš vážně nebo je odmítají. Nikdo přece nemůže sáhnout na mne a na můj majetek. V pátém přikázání však nejde jen o zákaz vraždy, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale jde o zákaz zabíjet vše stvořené a také vše dobré, co ze stvoření vychází, jako jsou například mezilidské vztahy, vzájemná důvěra a naděje.

Když otevřeme Písmo sv. – Bibli, tak máme možnost poznat, že už její první kapitoly hovoří o posvátnosti lidského života i všeho stvořeného. Samotná první kapitola nám podává zprávu o stvoření, jehož vrcholem je samotný člověk. Bůh tvoří člověka jako nejdokonalejší z živých bytostí, jako obraz sebe sama. Proto je zároveň také jeho ochráncem (srov. Gn 9, 5n a Ex 20, 13). Tak každý lidský život, od chvíle početí až do smrti, je posvátný, protože živý a svatý Bůh chtěl lidskou osobu pro ni samu, aby byla k jeho obrazu a podobě (KKC 2319). Dokonce i život zvířat má pro příslušníky vyvoleného národa v sobě něco posvátného, proto mohou jíst jejich maso až po odstranění krve, neboť život těla je v krvi (Lv 17,11). Ta byla podle přesvědčení Izraelitů sídlem živé duše.

Starý zákon uzavírá život všeobecně do hranic tohoto světa. Situace se ovšem radikálně mění v zákoně Novém. Ve svém vtělení Kristus přijal tělo obdařené lidskou duší, a tak obojí povznesl na nadpřirozenou úroveň, která má svůj cíl v životě věčném. Tím se zásadně mění hlediska, podle nichž se máme k životu svému i cizímu chovat. Apoštol Pavel píše Korintským: „Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha sv., který ve vás přebývá a jež máte od Boha?“ (1 Kor 6,19). V horském kázání Pán připomíná přikázání: Nezabiješ (srov. Mt 5,21) a přidává k němu zákaz hněvu, zášti a pomsty. Kristus dokonce požaduje od svého učedníka, aby nastavil druhou tvář, aby miloval své nepřátele. Evangelium tak staví lidský život a jeho cenu do zcela nového světla.

Bohužel skutečnost a tendence posledních let či desetiletí je taková, že lidský život je stále více ohrožován. Ne snad vždy různými katastrofami, ale samotným člověkem. O tom hovoří už II. Vatikánský koncil v Konstituci *Gaudium et spes* – O církvi v dnešním světě (GS 27): „Všechno je přímo proti životu, jako vraždy všeho druhu, genocidy, potraty, eutanázie i dobrovolná sebevražda; cokoli co porušuje nedotknutelnost lidské osoby, jako mrzačení, tělesné nebo duševní mučení, pokusy o psychické násilí; co uráží lidskou důstojnost, jako nelidské životní podmínky, svévolné věznění, deportace, otroctví, prostituce, obchod se ženami a mladistvými; a také hanebné podmínky práce, když je s dělníky zacházeno jako s pouhými výrobními prostředky a ne jako se svobodnými a odpovědnými osobami: všechny tyto věci a jim podobné jsou opravdu ostudné, vnášejí nákazu do lidské civilizace a poskvřňují více ty, kteří je dělají, než ty, kteří trpí bezpráví a velice zneuctívají Stvořitele.“

Proto v roce 1995 papež Jan Pavel II. znepokojen touto zhoršující se situací napsal encykliku *Evangelium vitae* – evangelium života. Je to velká obrana lidského života od jeho početí až do posledního vydechnutí. A první věta této encykliky říká: „Radostná zvěst o životě tkví pevně v základech Ježíšova poselství. Je církvi s láskou každodenně přijímána a musí být také se statečnou věrností hlášána, jako zpráva, která je určena lidem každého věku a každé kultury.“ (odd. 1) Dále se tam mluví o tom, že radost z narození Mesiáše jako dítěte je „základem radosti nad každým člověkem, který se rodí.“ A sv. Otec Jan Pavel II. dále zdůrazňuje, že každý člověk je schopen ve světle vlastního rozumu a s pomocí milosti dojít k poznání, že totiž život každého člověka je posvátný a dobrý od samého počátku až do jeho naprostého konce a každá lidská bytost má právo, aby toto své základní dobro chápala jako něco, co musí být s největším úsilím ochraňováno.

Život člověka má nevyšlouhou hodnotu a jednotlivci není dán proto, aby s ním volně nakládal, ale aby ho spravoval, neboť „nikdo z nás ne-žije sám sobě ani neumírá sám sobě. Neboť žijeme-li, žijeme pro Pána, umíráme-li, umíráme pro Pána. Ať tedy žijeme nebo umíráme, patříme Pánu.“ (Řím 14,7-8). Ve světle těchto slov sv. Pavla můžeme chápat, že nelze pokládat pozemský život za nejvyšší hodnotu, nýbrž za hodnotu, kterou je třeba dát do služeb Bohu a bližním. Existuje však povinnost o život a o naše zdraví „rozumně pečovat a brát při tom v úvahu potřeby druhých a obecné blaho“ (KKC 2288).

Pojem zdraví však nemůže být chápán jen ve smyslu zdraví tělesného, ale také jako zdraví duše. Duševní zdraví předpokládá, že je možné věřit ve smysl lidské existence. A právě tento základ duševního zdraví se dnes zdá být méně pevný než kdykoli dříve. U tělesného a duševního zdraví hraje klíčovou roli naplňování ctnosti mírnosti, která usiluje o integritu našich instinktů a žádostí. To neznamená jejich potlačování, ale naopak včlenění, uvedení do podřízenosti zdravému rozumu a vůli. Ctnost mírnosti napomáhá člověku, aby se vyhnul jakékoli nerozumnosti v jídle, požívání alkoholu, kouření a užívání léků, riskování života a zdraví pro chvilkový požitek nebo pro zábavu. Duševní zdraví zase vyžaduje přiměřenost práce a odpočinku, odpovídající mezilidské vztahy, čisté svědomí, potažmo i vztah k Bohu. Tak vidíme, že páté přikázání – úcta k životu a snaha o jeho integritu – nestojí osamoceně, ale souvisí se všemi ostatními přikázáními a tím i s celým Božím zákonem.

S požehnáním pro všechny...

P. Stanislav Váša